

A) feladat

- Az Állatismeret című könyv segítségével azonosítsd a képeken látható állatokat!
- Töltsd ki az alábbi táblázatot, hasonlítsd össze a két fajt a megadott szempontok alapján!

1. faj

2. faj

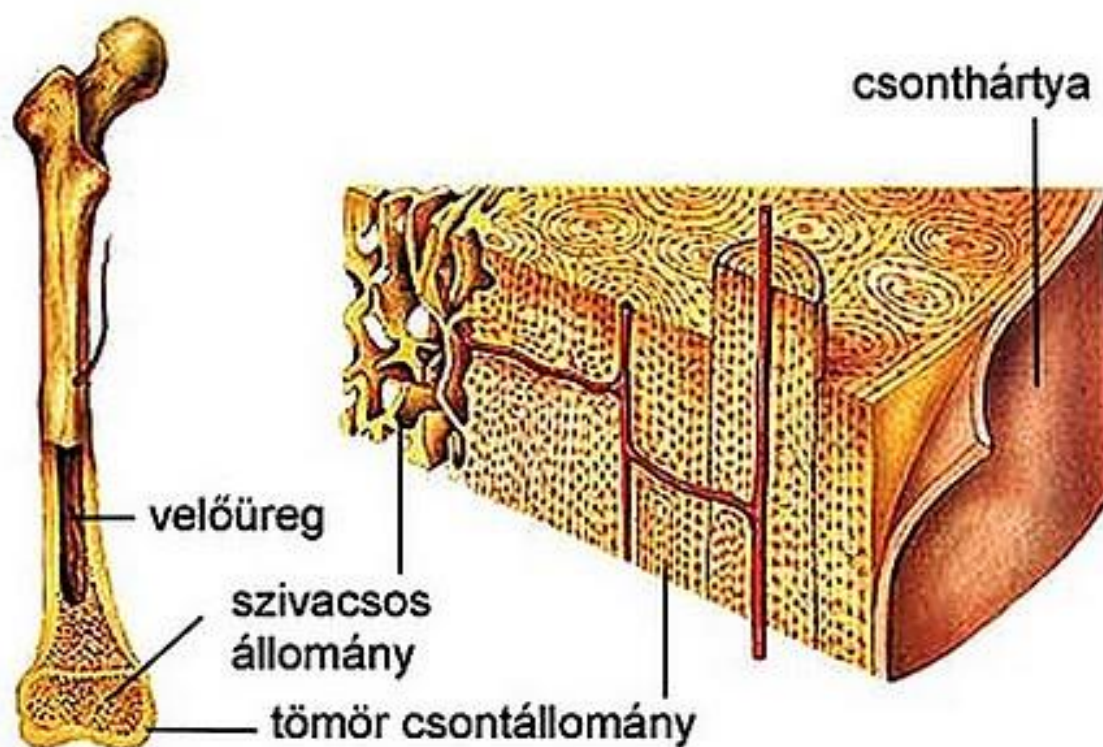
1. faj	Szempontok	2. faj	Kapott pont
	Fajnév		
	Törzs		
	Osztály		
	Kültakaró		
	Testhőmérséklet		
	Légzés		
	Szaporodás és egyedfejlődés		
	Szárazföldi életmódhoz alkalmazkodás		
	Védettség, természetvédelmi értéke Magyarországon		

A) feladat pontozás

1. faj	Szempontok	2. faj	Adható pont
Foltos szalamandra	Fajnév	Zöld gyík (hím)	2 pont
Gerincesek törzse	Törzs	Gerincesek törzse	2 pont
Kétéltűek osztálya, farkos két- éltűek	Osztály	Hüllők osztálya, gyíkok al- rendje	2 pont
Nyálkás/váladékos bőr, mé- regmirigyek, enyhén elszaru- sodó, erős szín	Kültakaró	Elszarusodott, száraz szaru- pikkelyes bőr	2 pont
Változó testhőmérséklet	Testhőmérséklet	Változó testhőmérséklet „na- pozás” után gyorsabb	2 pont
Bőrlégzés + (Zsákszerű) fejlet- len tüdő	Légzés	Kizárólag tüdő	2 pont
Váltivarúak, belső megtermé- kenyítés, átalakulásos: pete, lárva, kifejlett, álelevenszülő (lárvát szül)	Szaporodás és egyedfejlődés	Váltivarúak, belső megtermé- kenyítés, átalakulás nélkül, lágyszárú tojásokkal, nap me- lege „költ”	4 pont
Egyedfejlődése, életmódja víz- hez kötött. Bőre kiszáradhat. Tüdeje fejletlen, kell a bőrlég- zés.	Szárazföldi életmódhoz alkal- mazkodás	Nem vízhez kötött a szaporo- dása és az életmódja. Bőre ki- száradástól védi. Tüdeje fej- lett, nincs bőrlégzés.	2 pont
Aggteleki Nemzeti Park cí- merállata, VÉDETT, eszmei értéke: 50000 Ft	Védettség, természetvédelmi értéke Magyarországon	VÉDETT, Vörös listás faj, eszmei értéke 10000 Ft	2 pont

B) feladat

1. Ismertesd a csont felépítését, és hasonlítsd össze a lapos és csöves csontok szerkezetét!
2. A mozgás szervrendszerének passzív részét alkotják a csontok. Milyen egyéb funkcióit ismered a csontváz-nak? Térj ki a csecsemők és felnőttek vöröscsontvelő-arányaira!
3. Hogyan változik a csont felépítése az életkor függvényében és miért?
4. Mire kell ügyelni a vázrendszer egészsége szempontjából egy csecsemő esetében?
5. Hogyan kerülhető el a csontok állapotának nagymértékű romlása idős korban?

B) feladat pontozás

1. Megkülönböztetünk lapos és csöves csontokat. Mindkét csont felszínét csonthártya borítja, amely erekkel és idegekkel dúsan átszőtt. A csonthártya egyrészt védi a csontot, másrészt véreire révén táplálja a csontot. A csonthártyából lépnek be az erek a csontszövetbe. A csonthártya belső sejtrétege új csontszövetet képes termelni, ez pedig elősegíti a csont vastagodását, valamint a sérülések begyógyulását. Mind a lapos, mind a csöves csontok fő tömegét a tömör csontállomány alkotja. Ezen belül találjuk a szivacsos állományt. Az állomány csontlemezekből épül fel a csonton jelentkező erőhatásoknak megfelelően. Ez a szerkezet könnyű, de a csontgerendák óriási szilárdságot, nagy teherbírást kölcsönöznek a csontnak. Az üreget vörös csontvelő tölti ki, ami az állandóan pusztuló vérsejtek szüntelen pótlásáról gondoskodik. A lapos csontok legbelső részét teljesen kitölti a szivacsos állomány, ebben találjuk a vörös csontvelőt. A csöves csontokban szivacsos csontállományt viszont csak a csontok végein találhatunk, ebben ugyancsak vörös csontvelő húzódik. A csöves csont középső része üreges, ezt nevezzük csontüregnek vagy velőüregnek, amelyben sárga csontvelő van, melynek üregkitöltő, zsírraktározó szerepe van, de vérvesztés esetén visszaalakulhat vörös csontvelővé.

8 pont
2. A csontok a mozgáson (izmok tapadása), a test tartásán és a védelmi funkción kívül még a vérképzésben is szerepet játszanak. Ennek helye a vörös csontvelő, amely a vér alakos elemeinek, mint a vörösvértesteknek, fehérvérsejteknek és vérlemezkéknek a termelője. Vörös csontvelő a csecsemőben több csontban található: csigolyák, bordák, medencecsont nagy része, a felső és alsó végtag teljes hossza. Vörös csontvelő a felnőttben sokkal kevesebb csontban található: csigolyák, bordák, medencecsúcs, a felső végtagcsontok vége (váll, könyök, csukló) és az alsó végtag csontjainak vége (combcsont felső része, térd, boka).

5 pont
3. Az életkor növekedésével minden emberben egyre nagyobb mértékű a csonttömegvesztés, különösen a nők esetében. Ennek következtében megnő a csonttritkulás és az azzal összefüggő törések kockázata. Ez a tömegvesztés az öregedés természetes velejárója, de nem mindegy, hogy milyen gyorsan zajlik, és milyen mértékű. Kialakulásában öröklött hajlam, nem megfelelő táplálkozás, hormonális változások – pl. nők esetén a menopauzával/változó korral bekövetkező ösztrogénszint-csökkenés, férfiakban a tesztoszteronszint-csökkenés, illetve bizonyos betegségek (daganat, vesebetegségek) és gyógyszerek játszanak nagy szerepet.

5 pont
4. A csecsemők vázrendszerének egészséges fejlődése elsősorban az anyán múlik, mivel legfontosabb táplálékuk az anyatej. Az anyának már a terhessége alatt figyelnie kell arra, hogy megfelelő mennyiségű kalcium és vitamin jusson a szervezetébe. Emellett egy csecsemőt is rendszeresen kell tornáztatni, levegőztetni, de megerőltetni nem szabad.

3 pont
5. A csontok állapotának nagymértékű romlása elkerülhető, ha megfelelő mennyiségű kalciumion és D-vitamin szerepel a napi étrendünkben, rendszeresen mozgunk – a terhelés ugyanis inger a csontépítésre, a nem megfelelően terhelt csontot pedig a szervezet lebontja. Javítja csontjaink állapotát, ha nem dohányzunk, nem fogyasztunk túl sok alkoholt. Ha rendszeresen (kétévente) részt veszünk a szűrővizsgálatokon (csontsűrűség-vizsgálat), kontrollált lesz állapotunk.

4 pont